

kov (po 4 gld. 50 kr. na vsako glavo), ubožnic (zavodov in hiš za uboge) 171 s 5677 oskerbovanci in 40792 gld. stroškov (po 7 gld. 11 krajc. na 1 glavo na leto).

Stari in mladi Slovenec.

Pri.

O. Pri adjectivis, positivo vel comparativo, additum minuendi vim habet: prialúčnū *πρόσπεινος* famelicus, priblédū subpallidus itd.

S. Pribel semialbus, prisladek subdulcis, pričern, priprost, priprúvī *πρόχειρος* qui est in promptu; priprúvīnū - nī anterior, proximus, uti videtur; vjema se po svoje s po a) cum positivo: pobogatū, podobrū jesi oti mene, pohraberū, poludi stultior, pomelikū mollior, povelik, pogizdav, pohiter, pojunač ot mene; poskoro, podobrē, pogolēmi, ponaprēdi, poblizki ganz nahe; b) cum comparativo: polepša, powyše, podalje, poboliše, poniže itd.

Pribaska — prigovorū.

S. Jeli iz bajati, basen pribaska proverbium? Prav vseč mi je za pregovor, prislovica.

O. Prigovorū hortatio, consilium, vituperatio.

S. Nsl. pravite naevus t. j. napaka. Za pregovor jaz nikakor ne morem pisati prigovor, kakor silijo nekteri, ker prigovoriti, prigovarjati je „zusprechen“ v dobrem pa v slabem smislu, kar kaže tudi stsl. beseda; prēgovoriti stsl. persuadere. Časih mi služi stsl. prē — za nsl. pri, a ne vselej na pr. prēklētū za priklētū.

O. Enako pomeni prirokū cognomen, vituperatio; priročnū reus, priročitū fortasse vituperandus, bes priroka qui vituperari non potest.

S. Tudi priděvukū, agnomen, prēzime (cf. prēzū super, praeter), iz preimenovati nsl. prejmek, navadniše primek, priimek; prēkorū, prozvište cognomen, prozvanije nomen, denominatio.

Privěska.

O. Privezū m., priveza f., kar privazū m. vinculum; privěska alligatura, -prěvezūka; prěveslo fasciculus, prevāza corrigio.

Pridū.

O. Pridū commutatio, recte lucrum, pridēti-dēja-ješi adferre, iniicere; pridati, in prinaditi-žda-diši addere, pridatūkū in prinada f. additamentum.

S. Prid ali prud, pišete, je commodum; moj jarem je priden; priditi, pruditi, pridovati prodesse, napruditi proficere; ispriditi je nasprot perdere.

Priznakū — primēta.

S. Kar znakū i mēta: priznakū nota, primēta signum, primētū animadversio; primetū quod adiicitur, strues.

Pri — pro — prēzorū.

O. Prizorū inspectio, visio, prizrakū spectrum; prozorū prospectus, fenestra; prēzorū superbia.

S. Po tem se imajo razločevati prizreti, prizoren, prizračen; prozreti, prozoren, prozoriv, -ljiv providus, perspicax, conspicuus, prozorno mēsto; prēzrēti, prēzirati negligere, despicere, prezritelj, prezornik, prēzorno, prēzorivū superbus, arrogans p. prēzoriva slovesa.

Prikladū.

O. Priklada f. comparatio, exemplum, kar tudi prilika, primērū m., prikazū, prikazni fabula, visio, pripokazū-ukazū; prikladomī coniectando; proobrazije exemplar.

S. Prilika similitudo, nsl. tudi occasio; prikladīnū, priličīnū, prigodīnū aptus, conveniens.

Prisojnū.

O. Apricus, priso no mesto; prisoje locus apricus, serb. prisoje, cui opponitur osoje, osoje, osojna, vere est locus opacus.

S. Prisoje je solnēna, osoje senēna stran; serb. guja, zmija (kača) osojna, osojnica, in prisojkinja, prisojnica; nota srice osojno; osojevje, osonje, osovje.

Prisīnū — prēsīnū.

O. Prisī, prisīno semper, iugiter, -bytinū, -suštīnū perpetuus; -dēva ἀειπαρθενός, -cvēlivū perpetuo virens, prisīnostī aeternitas; prisīnū cognatus, familiaris, genuinus p. bratū, synū, rodū, mužī, -sna sestra, vnuka, -sno čedo, -sny otīci, gostī; prisīnī; prisīniti -nja -niši associare, prehendere; prisīnakū, rectius forte -snjakū, germanus, prisīnina peculium, -nota -nistvo genuinum esse, familiaritas, -snīstva proprietates.

S. Nsl. pristen passend, leiblich, pristni brati; cf. let. istački leibliche geschwister; stsl. istü, istina (VI, 44).

O. Presinü ἀζωμος non fermentatus, p. hlébü, -no pivo, têsto itd.

S. Prêsen je nsl. crudus, presnoča, oprêsnik, presnec, prešišnjek -njak, hrov. prisan, prsnac placenta, serb. prisan, prijesan recens, brašno prjesno; rus. prêsnečü, polj. przasny, ahd. frisc recens, mhd. vrisch.

Prisêga.

O. Iusiurandum, prisêga iuramentum, prisêglivü tangendi cupidus, avidus.

S. H prisegi gnati; pri nas na prisêgo djati in gnati koga; v roke seči fidem dare; cf. scr. anga antiquior instr. weil man beim schwur den körper berührte; germ. bei leibe.

Pri — prêtvoriti.

O. Pritvoriti, pritvarjati addere, parare p. sebê slavu, svary, -sê fingere; pritvorü ambitus, septum, porticus, -rînü -nikü simulator; prêtvoriti - tvarjati mutare, -sê mutari.

S. Da ni treba rekati vedno premeniti - njati - njavati.

Pričina.

O. Pričina t.j. causa; činiti, pričiniti -nja -niši addere.

Pričestî.

O. Portio, communio; pričestije participatio, pričestiti - štâ - stiši participem facere, heredem fieri p. zemlju, žizni věčnuju, -sê participem esse p. brašina, svętyihü; grêsê; pričestînü -nikü -nica particeps: têlu svetomu, vtoromu braku.

S. Ker pišejo nsl. često saepe, češče saepius; kaj da ne bi pisali i pričestje (cf. često); pričesčati -iti, -se communicare, pričesčevati; serb. pričest, pričestje communicatio.

Prijati — prijêti.

O. Prijati -jajâ -ješi, raro prêjâ -ješi providere, curare, scr. pri amare, prijazni f. amor, benevolentia, fides; m. amicus; neprijazni nequitia, prijanije favor; -prijêti -priimâ -meši prehendere, utilitatem capere, prijêtinü gratus, prijêtükü res gratae.

S. Prijaznovati favere, prijazniv -en -vec benevolus, blandus; prijateljiti se amicum fieri, — teljevati esse; iz prijeti je nsl. prijeten acceptus, po stsl. prijêtovati, prijêtiv -en, prijêti-

nik ũ qui accipit, kakor primiteli qui excipit, e serb. primiti, primljenje; nota nsl. primski zinsbar; primšić maniceps pächter; in primskovo?

P a š n i k.

Napeljui že v mladosti učence, da si izvolijo primerni pravi stan! Vsak človek ima za kak stan več zmožnosti, kakor za drugi, torej naj učitelj te zmožnosti pri učencih zapazuje in se potem previdno ravná, in naj tega učencem naravnost ne kaže. Splošno naj učitelj učencem kaže, da vsak stan mora po svoje jesti kruh v potu in trudu. Nekteri stanovi imajo telesna dela, ktera pa vterjujejo zdravje; drugi delajo toliko težje z duhom, in večkrat taka opravila zdravje podkopujejo. Vsak stan ima cvetice in ternje, dobrote in težave. V vsakem stanu mora človek svoje dolžnosti na tanko in vestno opravljati, če hoče, da ga imajo ljudje radi in da ga spoštujejo in mu zaupajo.

Vadi že v prvi mladosti učence vsega dobrega! Dobra izreja že pri naj mlajših otrocih oživlja in vterjuje vse dobro, zatira pa vse napačno in pregrešno. Pregovor pravi: „Česar se človek mlad navadi, tega se star ne odvadi“, in to je gola resnica. Človek, ki je bil mlada leta slabo izrejen in zanemarjen, se je v poznejših letih malokrat ali se še ni nikoli popolnoma poboljšal. Če hočeš otroka za dobro vneti, ga že zgodaj vadi, da bode prav razsojal, kaj je prav, kaj ni prav, kaj se sme, kaj se ne sme. Kdor na otroke dobro pazi, vidi, da otroci kmali čutijo, kaj smejo storiti, in kaj ne smejo storiti. Že dojenček, ki je komaj leta star, kmali vè, da ga ima mati raji, če je tiho, kakor pa če joka in se dere, in tako rastejo z otrokom vred vsa druga spoznanja, po katerih naj se odgojnik modro ravná, da otroke že v naj nježniši mladosti napeljuje na dobro in pravo. Koreninice, ki se zgodaj vterdijo, so bolj in bolj močne in pozneje prave korenine, katerih ne izruje vsaka mala moč in ne zamori vsaka prava neizgovar.

Šolske stvari.

Kazavni nauk. Kazavni nauk naj učitelj razdeljuje po letnih časih; vpraša naj: Kaj delajo ljudje sedaj na polji? Ktere